

Kaders vergunningverlening/gedogen opvanglocaties vluchtelingen uit Oekraïne

1. Aanleiding

De inval op 24 februari 2022 van Rusland in Oekraïne heeft een grote stroom vluchtelingen tot gevolg. Het werkelijke aantal is nog niet vast te stellen. Niettemin staat wel vast dat miljoenen vluchtelingen uit Oekraïne naar de EU en dus ook naar Nederland komen. De eerste stroom die op gang is gekomen betreft vooral oudere mensen, vrouwen en kinderen.

2. Achtergrond

Nederland bereidt zich voor op de opvang. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de crisesorganisatie. Op 7 maart 2022 heeft het Veiligheidsberaad ingestemd met de opdracht van het kabinet om via de voorzitters van de veiligheidsregio's de gemeenten te verzoeken opvang op te zetten en te beheren voor vluchtelingen uit Oekraïne die naar Nederland vluchten. Om gemeenten te helpen bij het opzetten en beheren van deze opvanglocaties heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid samen met de Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en andere partners buiten de Rijksoverheid een voorlopige Handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners (hierna: Handreiking GOO) opgesteld.

De Veiligheidsregio's zijn gevraagd rekening te houden met een duur van ten minste zes maanden voor de opvang. De Handreiking GOO heeft de voorkeur dat zoveel mogelijk wordt ingezet op locaties voor een lange duur (dus niet enkele weken) om (veelvuldig) verhuizen en een ingewikkeld logistiek proces te voorkomen. Op deze manier kunnen kinderen in de leerplichtige leeftijd ook (zoveel mogelijk) op dezelfde schoollocatie onderwijs krijgen.

In Noordwijk is inmiddels het team Bevolkingszorg van de crisisorganisatie geactiveerd. De eerste crisisopvang van vluchtelingen vindt plaats in het NH Hotel Leeuwenhorst. Dat is een tijdelijke voorziening voor in beginsel maximaal 72 uur.

De Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM) heeft een Regiegroep Oekraïense Vluchtelingen ingesteld. Die regiegroep heeft bij het beoordelen van verschillende locaties geconstateerd dat het bestemmingsplan niet overal de mogelijkheid biedt om een gebouw te gebruiken voor de huisvesting van vluchtelingen. Verzekeringstechnisch levert dit een probeer op. Vanuit de VRHM is daarom voorgesteld om voor die locaties die wel geschikt zijn maar niet passen binnen de het bestemmingsplan een gedoogbesluit te nemen. Door te vergunnen of een gedoogbesluit te nemen wordt de verzekeringsproblematiek ondervangen.

3. Advies

Gedogen of legaliseren

Gedogen wordt als bestuurlijk instrument slechts gehanteerd indien legaliseren niet mogelijk is en er bijzondere redenen zijn om niet handhavend op te treden tegen strijdig gebruik van het bestemmingsplan. Ook de Handreiking GOO gaat (in hoofdstuk 6) uit van legaliseren waar mogelijk en gedogen als het niet naders kan. Op dit punt volgt Noordwijk de Handreiking GOO.

Juridische instrumenten:

1. vergunningverlening

Binnen het instrumentarium van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Bijlage II Besluit omgevingsrecht bestaan voldoende mogelijkheden om met een omgevingsvergunning af te kunnen wijken van het bestemmingsplan. Vergunningverlening vindt plaats op basis van artikel 2:12, eerste lid onder a 2e Wabo en de artikelen 4 onder 9 en onder 11 van Bijlage II Bor[1] en de beleidsregels Planologische afwijkingen Noordwijk 2020.

De voordelen van legaliseren zijn:

1. rechtszekerheid voor de vergunningaanvrager en directe omgeving;
2. voorkomen van onnodige handhavingsverzoeken bij gedogen;
3. mogelijkheden om voorwaarden te stellen aan onder meer de kwaliteit van de huisvesting, toezicht, afstemming met professionele organisaties.

Het afwijken van de bestemmingsplannen wordt in eerste instantie voor 6 maanden vergund. Als de opvang langer dan 6 maanden duurt, zal worden beoordeeld voor welke termijn wordt verlengd. In beginsel is dat ook zes maanden tenzij blijkt dat een langere termijn noodzakelijk is. Zodra de locatie niet meer beschikbaar is en/of de opvang niet meer nodig is, vervalt de vergunning en wordt die indien nodig ingetrokken.

2. Gedogen

Gedogen kan nodig zijn wanneer een vergunbare locatie vanwege de spoed reeds in gebruik moet worden genomen zonder dat de vergunning is verleend. Daarnaast kan gedogen aan de orde zijn als de locatie fysiek en bouwtechnisch geschikt is, maar het afgeven van een omgevingsvergunning toch niet mogelijk blijkt, het aanbod vluchtelingen groter is dan op de vergunde/vergunbare locaties kan worden gehuisvest en er echt geen andere mogelijkheden zijn.

3. Noordwijkse bestemmingsplannen

Het gaat te ver om hier een uitputtende inventarisatie te geven van de planologische belemmeringen die zich voor kunnen doen bij toetsing aan het bestemmingsplan. Dat is ook niet nodig, aangezien het uitgangspunt "legaliseren waar mogelijk en gedogen als het echt niet anders kan" en de eerdergenoemde wetgeving voldoende flexibiliteit bieden.

Wel is onderzocht hoe de huisvesting van vluchtelingen zich verhoudt tot het 'Besluit gebruik wonen' dat de raad van Noordwijk heeft vastgesteld en op 3 maart 2022 in werking is getreden. (<https://lokale-regelgeving.overheid.nl/CVDR654861>).

Het besluit schrijft voor dat een 'permanente bewoning', door maximaal één huishouden is toegestaan. Onder 'permanente bewoning' wordt verstaan de bewoning waarvan de Wet BRP eiste dat die als vaste woon en verblijfplaats bij de gemeente wordt geregistreerd. Het Besluit gebruik wonen ziet op het tegengaan van wildgroei van toeristische verhuur, bewoning door meerdere huishoudens, onrechtmatige splitsing en het aan banden leggen van verkamering. Indien een vluchtelingengezin particulier wordt opgevangen én ingeschreven op een adres waar al een huishouden woont, dan wordt de regel overtreden dat een woning door maximaal één huishouding wordt bewoond. Op zichzelf is duidelijk dat bij het vaststellen van het 'Besluit gebruik wonen' geen rekening is gehouden met de vluchtelingenstroom. Die vluchtelingenopvang wordt echter niet expliciet uitgesloten. Daarom kiest Noordwijk er voor om daar geen onduidelijkheid over te laten bestaan en het besluit gebruik wonen niet van toepassing te verklaren op de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Capaciteitsinzet

De ambtelijke inzet die moet worden gepleegd op het afgeven van vergunningen/gedoogbesluit zal binnen de huidige bezetting moeten plaatsvinden. Afhankelijk van het aantal aanvragen kan dat leiden tot herschikking van de prioritering van werkzaamheden.

Het reguliere proces van aanvragen omgevingsvergunningen loopt via de ODWH. Met de ODWH worden afspraken gemaakt om aan aanvragen opvang vluchtelingen voorrang te verlenen.

Communicatie

Van belang is dat inwoners van Noordwijk geïnformeerd worden over de inzet die de gemeente pleegt om het opvangproces van de vluchtelingen te faciliteren. Daarbij verdient het aanbeveling aandacht te besteden aan de wijze waarop Noordwijk dit reguleert met een vergunningenproces. Dat schept duidelijkheid voor particulieren die graag willen bijdragen aan de opvang. Schimmige situaties waarbij misbruik en uitbuiting op de loer kan liggen moet voorkomen worden. Huisvesting van vluchtelingen kan daarom alleen als die ook geregistreerd is bij de gemeente door middel van BRP-inschrijvingen en een vergunning of gedoogbesluit voor de locatie.

[1] Bijlage II Bor Artikel 4

Voor verlening van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de wet waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 2°, van de wet van het bestemmingsplan of de beheersverordening wordt afgeweken, komen in aanmerking:

(...)

9. het gebruiken van bouwwerken, eventueel in samenhang met bouwactiviteiten die de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet vergroten, en van bij die bouwwerken aansluitend terrein, mits, voor zover gelegen buiten de bebouwde kom, het uitsluitend betreft een logiesfunctie voor werknemers of de opvang van asielzoekers of andere categorieën vreemdelingen;

(...)

11. ander gebruik van gronden of bouwwerken dan bedoeld in de onderdelen 1 tot en met 10, voor een termijn van ten hoogste tien jaar.